

Aprob _____/semnat /_____

Mihail COTOROBAI
Avocat al Poporului (Ombudsman)

RAPORT
privind vizita preventivă efectuată în Izolatorul de detenție provizorie din cadrul
Inspectoratului de Poliție Edineț,
la 29 septembrie 2017

Raportul a fost elaborat de către
Membrii Oficiului Avocatului Poporului, Secția Prevenirea Torturii:

- *Iurie Dubenco*
- *Lilian Tudosan*
- *Alexandru Zubco*



I. INFORMAȚII GENERALE DESPRE VIZITĂ

La 29 septembrie 2017, membrii Oficiului Avocatului Poporului (OAP), Secția prevenirea torturii au efectuat o vizită preventivă la Izolatorul de detenție provizorie (IDP) din cadrul Inspectoratul de Poliție Edineț.

Vizita a fost realizată în următoarea componență (*în continuare Echipa de monitorizare*):

1. Alexandru Zubco – Șef secție, Oficiul Avocatului Poporului;
2. Lilian Tudosan – Consultant superior, Oficiul Avocatului Poporului.
3. Iurie Dubenco - Consultant superior, Oficiul Avocatului Poporului

Scopul vizitei: Monitorizarea situației privind respectarea drepturilor persoanelor deținute, împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente inumane sau degradante în IDP din cadrul Inspectoratul de Poliție Edineț.

Ultima vizită: 26 septembrie 2009

Standarde de monitorizare:

- 1) Normele CPT;
- 2) Regulile ce țin de Standardele minime privind tratamentul deținuților;
- 3) Rezoluția CES nr.663 C (XXIV) din 31/07/1957 privind Ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților;
- 4) Recomandarea Comitetului de miniștri ai statelor membre, referitoare la Regulile penitenciare europene REC (2006)2;
- 5) Rezoluția ONU nr.43/173 din 09/12/1988 privind Principiile pentru protecția persoanelor aflate sub orice formă de detenție sau închisoare;
- 6) Rezoluția ONU A/RES/57/199 din 18/12/2002 privind Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante.
- 7) Codul de executare / Statutul Executării pedepsei de către condamnați.

II. INFORMAȚII GENERALE DESPRE INSTITUȚIE

Izolatorul de detenție provizorie este destinat pentru detenția persoanelor reținute pe un termen ce nu depășește 72 ore pentru adulți și 24 ore pentru minori. Izolatorul dispune de patru celule funcționale. La momentul vizitei în Izolator se aflau 3 persoane. Izolatorul este localizat în demisolul IP Edineț.

III. Cooperarea

În timpul efectuării vizitei echipa de monitorizare nu a avut restricții la accesul în instituție, registrele interne de evidență, spațiile de detenție, birourile de audiență, baia, curtea de plimbare.

IV. TRATAMENTUL DEȚINUȚILOR

În perioada vizitei, plângeri referitor la abuzuri / tratament inuman și sau degradant din partea angajaților izolatorului nu au parvenit. Potrivit angajaților, incidente sau violențe între deținuți nu au fost înregistrate în 2017. Izolatorul nu se confruntă cu problema suprapopulării.

Potrivit responsabilului pe Izolator, persoanele reținute/deținute se află în IDP nu mai mult de 72 de ore. O perioadă mai îndelungată în IDP se dețin persoanele reținute nedocumentate. Din cauza perioadei îndelungate de identificare și documentare a acestora, pot fi deținute peste termenul prevăzut de legislația în vigoare.

La momentul vizitei, în Izolator erau deținute 2 persoane peste termenul prevăzut de legislație (de la 14 la 21 zile). Motivul ar fi dificultăți în procesul documentării persoanelor cu acte de identitate.

Avocatul Poporului atenționează conducerea IP precum că aflarea în custodia poliției a unor persoane reținute nu poate depăși termenul de 72 de ore, iar dacă sunt motive legale/temeinice/autorizate ca această persoană trebuie să se afle în custodia statului și după expirarea celor 72 de ore, persoana reținută urmează a fi transferată în custodia unui penitenciar. Avocatul Poporului reiterează că regula generală privind respectarea dreptului la libertate și siguranță prezumă respectarea termenului de 72 ore. Or, motivul neacceptării persoanei cu mandat de arest într-o instituție penitenciară contrar prevederilor menționate supra este inadmisibil.

V. GARANȚII ÎMPOTRIVA TORTURII ȘI RELELOR TRATAMENTE

Accesul la avocat. Izolatorul dispune de un birou de audiență. Biroul, aparent, asigură confidențialitatea discuțiilor cu persoanele deținute. Potrivit șefului IP colaborarea cu avocații din cadrul Sistemului Național de Asistență Juridică Garantată de Stat este bună. Aceștia se prezintă ori de câte ori este necesar.

Asistența medicală. Cabinetul felcerului este amplasat la etajul III al IP Edineț. Examinarea reținuților/deținuților se realizează de către felcerul instituției. Felcerul IDP a comunicat că examinarea medicală se efectuează la fiecare deținut la intrarea și ieșirea din IDP, fapt confirmat prin completarea corespunzătoare a registrelor și a fișelor de examinare medicală a fiecărui deținut. În caz de urgență este solicitat serviciul de asistență medicală de urgență. Felcerul a comunicat că examinarea medicală a deținuților se face fără prezența colaboratorilor de poliție.

Informarea rudelor/apropiaților. Echipa de monitorizare a fost asigurată precum că rudele și avocații sunt informați cu privire la reținerea persoanelor. Potrivit discuțiilor individuale cu deținuții aceștia la fel au comunicat că au fost informate rudele despre reținere și locul aflării. Informarea este efectuată de către ofițerul de serviciu sau ofițerul de urmărire penală.

Formularea plângerilor. Membrii OAP nu au observat care sunt mecanismele de asigurare a dreptului la petiționare/ formulare de plângeri, în special în cazuri de rele tratamente. Aparent, aceasta speță persistă în majoritatea Izolatoarelor de poliție. Prin urmare, revine în sarcina IGP să identifice un mecanism ce ar asigura dreptul la petiționare (neconfundat cu ancheta penală) cât și a posibilității de a depune plângeri.

Supravegherea deținuților. Supravegherea deținuților se realizează de un angajat al IP în mod direct, ușile camerelor de detenție fiind prevăzute cu vizor și vizetă. Holul Izolatorului și biroul pentru audiență și întrevederi sunt supravegheate video.

Siguranța și paza preveniților. Similar altor situații observate în vizitele inopinante, în Izolatoarele de detenție provizorie lipsește / insuficient personal specializat în domeniu. De regulă, funcțiile respective sunt asigurate de angajați ai poliției din Unitatea de gardă, serviciul escortă sau personalul de serviciu, ceea ce poate constitui o problemă majoră în cazul complexității și cumulării mai multor atribuții în același timp, în special poate afecta siguranța preveniților.

VI. CONDIȚIILE DE DETENȚIE

Izolatorul dispune de șase celule dintre care doar patru sunt funcționale. O celulă este folosită ca depozit.



Toate celule funcționale din Izolator sunt asigurate cu paturi, mese și scaune improvizate. Pe paturi sunt așternute saltele, păături și perne – în stare deplorabilă.

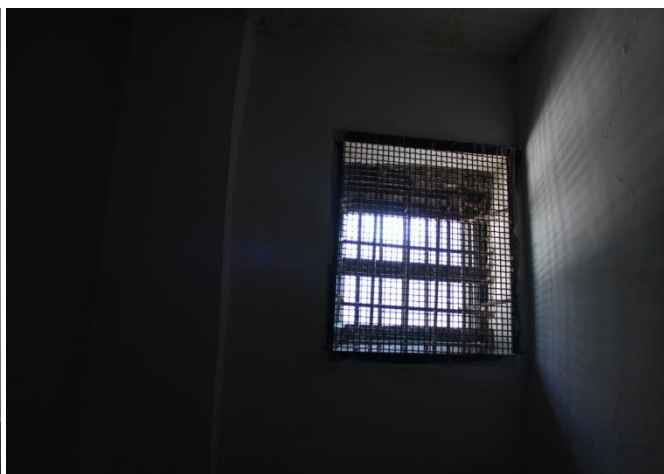
Podeaua din celule este din lemn, pe alocuri este deteriorată. Ventilarea electrică funcționează, însă este utilizată rar din cauza zgomotului produs.

În celule este amenajat câte un grup sanitar, care nu este izolat de restul spațiului locativ. Veceul este deschis și nu asigură condiții decente și de intimitate. În celule persistă un miros specific neplăcut din cauza stării neigienice a veceului.

Avocatul Poporului reiterează că prevederile art. 12 din Ansamblul de Reguli Minime pentru Tratatamentul Deținuților prevăd că „...*instalațiile sanitare trebuie să permită deținutului să-și satisfacă nevoile naturale în momentul dorit, într-un mod curat și decent*”.



Ferestrele celulelor, deși au un aspect similar modelului obișnuit, sunt de dimensiuni mici și acoperite cu gratii metalice care limitează considerabil accesul la lumina zilei și aerisirea încăperii. Cât privește lumina artificială, ea în general era slabă.



Avocatul Poporului reamintește că potrivit art. 11 din Ansamblul de Reguli Minime pentru Tratatamentul Deținuților, ferestrele încăperilor unde se dețin persoane private de libertate, trebuie să fie suficient de mari, pentru ca deținuții să poată citi sau munci la lumina naturală. Amplasarea acestor ferestre trebuie să permită pătrunderea de aer proaspăt și asta chiar dacă este sau nu ventilație artificială. Totodată, lumina artificială trebuie să fie suficientă pentru a permite deținutului să citească sau să muncească fără să-și strice vederea.

Biroul de petrecere a acțiunilor de urmărire penală este dotat cu o masă și scaune. Potrivit angajaților IP, acțiunile de audiere a persoanelor reținute precum și întrevederile cu avocații se efectuează în biroul respectiv.



La momentul vizitei deținuții nu aveau acces la apă. Responsabilul de izolator a comunicat că apa este întreruptă pentru a evita unele scurgeri de apă din țevile uzate. Apa este reconectată, ori de câte ori este necesară la solicitarea deținuților. În prezența membrilor OAP, angajatul IP a conectat apa în robinete. S-a observat că țevile din wc-ul de pe hol admite scurgeri de apă. Această stare urmează a fi remediată.

În cadrul vizitei, au fost monitorizate condițiile sanitaro-egienice din baie. Potrivit angajaților IDP, toți deținuții au posibilitatea de a face baie nu mai rar de o dată pe săptămână precum și la solicitare. Baia din Izolator dispune de un bransament de scurgere a apei, situat lângă intrarea în curtea de plimbare. Baia se află într-o stare igienică deplorabilă și necesită reparație. Încălzirea apei are loc printr-un aparat electric.

Veceul comun care se află pe holul izolatorului este într-o stare deplorabilă și neigienic, persistă un miros înțepător. Totodată în veceu sunt scurgeri permanente de apă pe când în celule nu este apă.



Avocatul Poporului susține că potrivit art. 11 din Ansamblul de Reguli Minime pentru Tratatamentul Deținuților art. 13– ...instalațiile de baie și duș trebuie să fie suficiente pentru ca fiecare deținut să aibă posibilitatea să le folosească la o temperatură adecvată climatului și atât de des pe cât o cere igiena generală conform anotimpului și regiunii geografice, dar cel puțin o dată pe săptămână într-o climă temperată”.

Potrivit art.215 din Codul de Executare al R. Moldova, condițiile de deținere a căruia, în virtutea regimului sau a sancțiunii disciplinare aplicate, limitează aflarea lui la aer liber, i se acordă o plimbare zilnică cu o durată de cel puțin o oră. Astfel, Izolatorul dispune de o curte special amenajată pentru plimbările zilnice a deținuților. Curtea necesită reparație cosmetică. **Un loc special amenajat în cazul timpului de afară nefavorabil (ploi, soare puternic) nu există, la fel curtea nu dispune de bănci sau scaune.**



Alimentarea deținuților se efectuează potrivit Hotărârii Guvernului nr.609 din 29.05.2006 privind normele minime de alimentare zilnică, obiecte de toaletă și menaj ale deținuților. Șeful IP a comunicat că deservirea alimentară este asigurată de un agent economic la solicitare. Impedimente cu agentul economic contractat nu există. **Potrivit celor menționate de deținuți hrana este repartizată doar o dată pe zi, la prânz.**

Membrii OAP au observat că încăperea improvizată pentru repartizarea hranei este într-o stare neigienică, tacâmurile și farfuriile erau murdare, lavuarul de rugină.



Reieșind din cele constatate în timpul vizitei, în scopul ameliorării situației deținuților și garantării respectării dreptului constituțional la securitatea fizică și psihică garantat de art. 24 din Constituția Republicii Moldova, conducându-mă de prevederile art.24 a Legii nr.52 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul) din 03 aprilie 2014:

RECOMAND:

Inspectoratului General al Poliției:

1. De a identifica un mecanism de soluționare a problemei (ne) documentării prevenițiilor în vederea neadmiterii detenției peste termenul legal în custodia poliției;
2. De instituit funcția de Șef pe Izolator cu atribuții exclusive în domeniul asigurării funcționalității IDP, administrării, gestionării resurselor umane interne, escortei, precum și asigurarea dreptului la libertate și siguranță a persoanelor custodiate.

Inspectoratului de poliție Edineț:

1. De a escorta urgent persoanele deținute în izolator de peste 21 zile - în penitenciar;
2. De a întreprinde măsuri organizatorice privind separarea blocurilor sanitare în celulă, inclusiv în vederea asigurării intimității conform prevederilor art. 226 Cod de executare al R. Moldova.
3. De întreprins măsuri în vederea schimbării geamurilor din celulă, astfel încât să pătrundă lumina naturală și aer curat.
4. De întreprins măsuri în vederea iluminării artificiale a celulelor cu o intensitate medie.
5. De întreprins măsuri în vederea efectuării reparației cosmetice în celule, inclusiv podeaua.
6. De întreprins măsuri în vederea reparării curții de plimbări.
7. De asigurat curtea de plimbare cu un loc special amenajat pe perioade climateric nefavorabile;
8. De a întreprinde măsuri pentru repararea capitală a băii și întreținerea într-o stare sanitară adecvată.
9. De a întreprinde măsuri necesare, pentru sistarea conformă a tuturor celulelor neutilizate.
10. De a întreprinde măsuri în vederea alimentării deținuților de trei ori pe zi potrivit legislației în vigoare.

Coordonat,

Șef Secție, Secția prevenirea torturii OAP

/ semnat /

Alexandru ZUBCO